

Tööriided toiduainetööstuses: hügieen ja jätkusuutlikkus

LINDSTRÖM GROUP

Uuring, mis on mõeldud
toiduainetööstuse
töötajatele - tulemused
2025

Sisukord

Uuringu tulemused	3
Uuringu ülevaade - tööriiete vale käitlemine võib negatiivselt mõjuda toiduohutuse tagamisele	4
Kuidas tagada tööriivaste hügieeninõuete järgimine	6
Tööriided mõjutavad töötajate heaolu	10
Mida tööriideid valides silmas pidada?	11
Töötajatele läheb jätkusuutlikkus korda	15
Kuidas tagada tööriiete jätkusuutlikkus?	16
	19

Uuringu tulemused Tööriete hügieen praktikas

Töötajate heaolu ja jätkusuutlikkus

73%

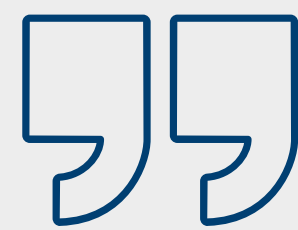
toiduainetööstuse
töötajatest on viinud
tööriideid kodusesse
pesusse

64%

toiduainetööstuse töötajatest
pesebööriideid vähem kui 70
kraadises vees, mis ei ole
piisav bakterite hävitamiseks

33%

ei ole teadlikud, et on olemas
hügieenistandardid ja
eeskirjad, midaööriideid
hooldades tuleb järgida

Csilla Kovács-Rahói
regionaalne toiduainetööstuse
sektori juht

**Ebaebasobivadööriided võivad
ohustada hügieeni isegi kõige
rangemaid toiduohutusprotokolle
järgides. Rõivad võivad
ristsaastuda koduste bakteritega
või pesuprotsess ei pruugi lihtsalt
olla piisavalt tõhus
haigustekitajate kõrvaldamiseks
kangastest.**

18%

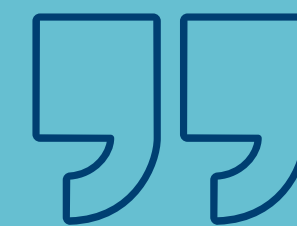
töö jaoks sobivalt valitudööriided
mõjutavad produktiivsust

85%

vastanutest
kinnitavad, et
tööriete puhtus ja
mugavus mõjutavad
nende tööga rahulolu

79%

töötajatest ütleb, et
jätkusuutlikkus on
nende jaoks oluline.
Siiski on vastupidavus
endiselt peamine
murekoht, lisaks
visatakse kahjustatud
ööriided sageli lihtsalt
ära - liiga sageli jõuavad
need prügilasse.

**Tööandjad peaks mõtlema
kastist välja: lisaks nõuetele
vastavusele tuleb mõelda,
kuidasööriided tagavad
töötajate mugavuse ning
turvalisuse. Töörietus peab
olema funktsionaalne ning
sobima hästi tööga seotud
nõudmistele, omama
igapäevaste tööülesannete
täitmiseks sobivaid omadusi.**

Irena Kostelanská
projektijuht

Uuringu ülevaade

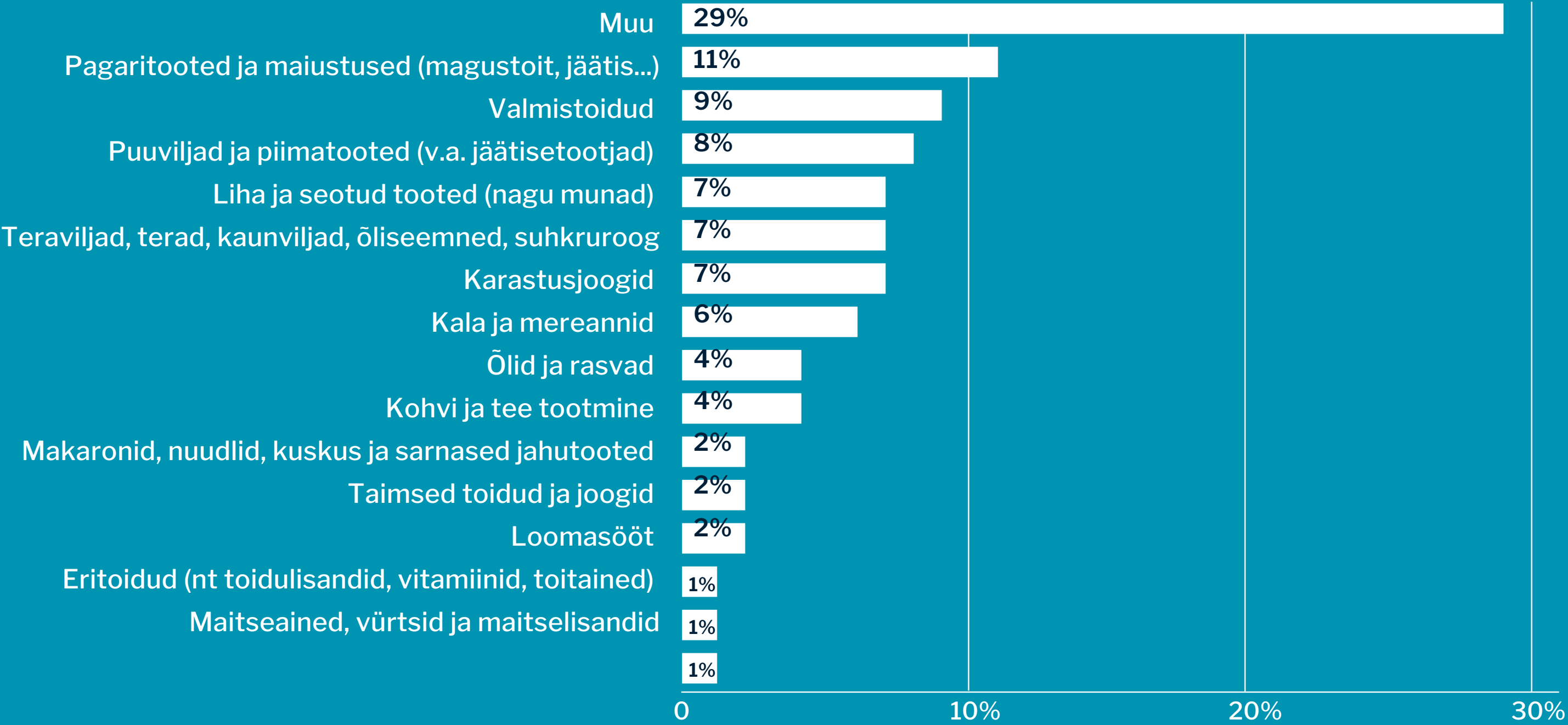
Uuringu viis läbi Nortstat, Euroopa juhtiv sõltumatu turu-uuringute andmekoguja. Andmeid koguti veebruaris 2025 11 Euroopa riigis: Eesti, Horvaatia, Eesti, Horvaatia, Läti, Leedu, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Türgi. Kokku osales uuringus 2276 töörüetust kasutavat töötajat, kellest 940 töötab toiduainetetööstuses.

Käesolevas uuringus keskendutakse eelkõige toiduainesektoriga seotud tulemuste analüüsimisele.

Vastajate kohta: toiduainetetööstuse vastanute grupis olid enamik vastanutest alalised töötajad (76% osalejatest) ja naised moodustasid nendest 61%.

Kõige enam esindatud sektoritest olid pagari- ja kondiitritoodete tootjad (11%), millele järgnesid valmistoitude ja muude toitude (9%) tootjad. Lisaks sellele märkis 29% vastanutest, et nad töötavad muudes toiduga seotud alltööstusharudes.

Tööstus

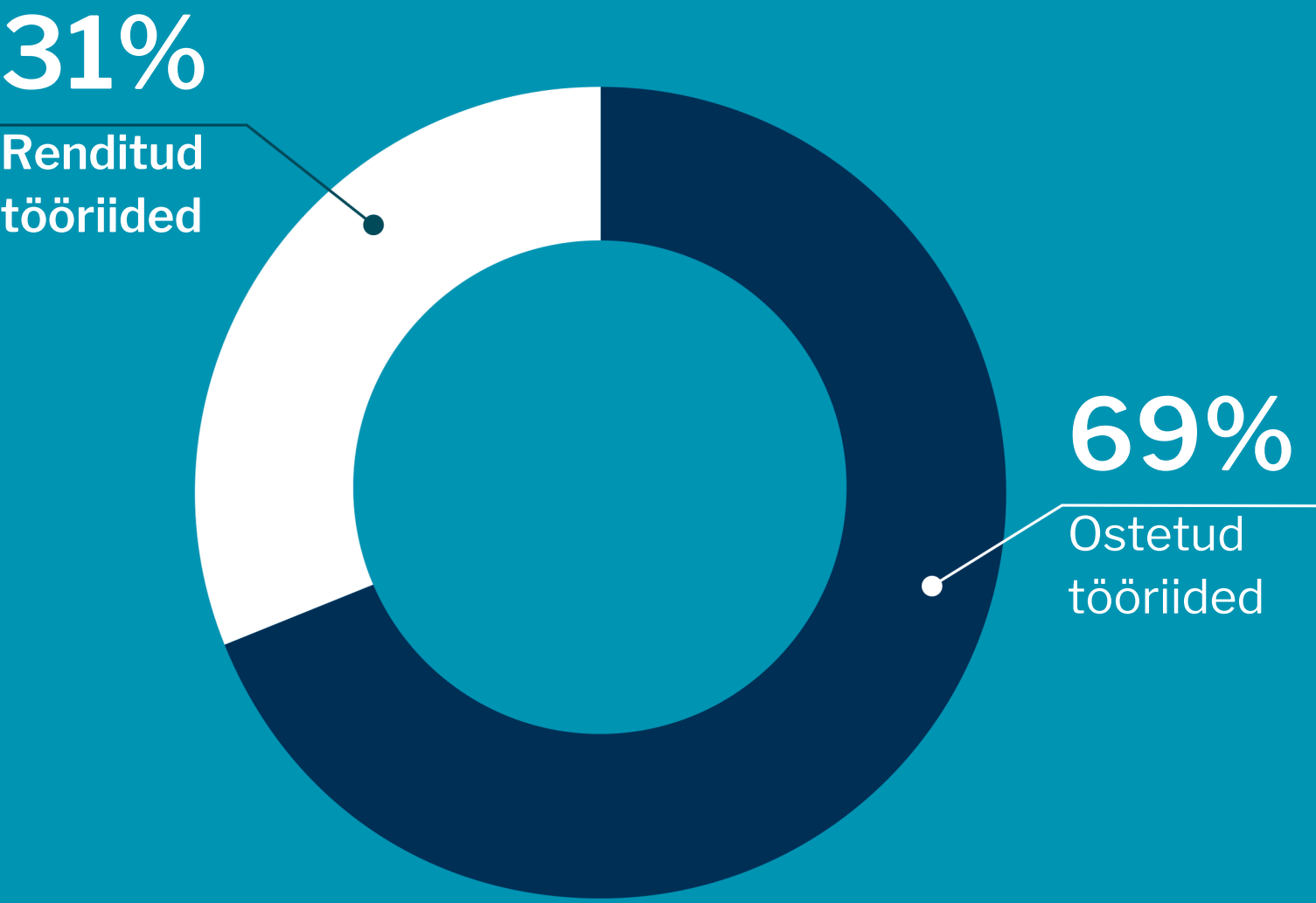

Uuringu ülevaade

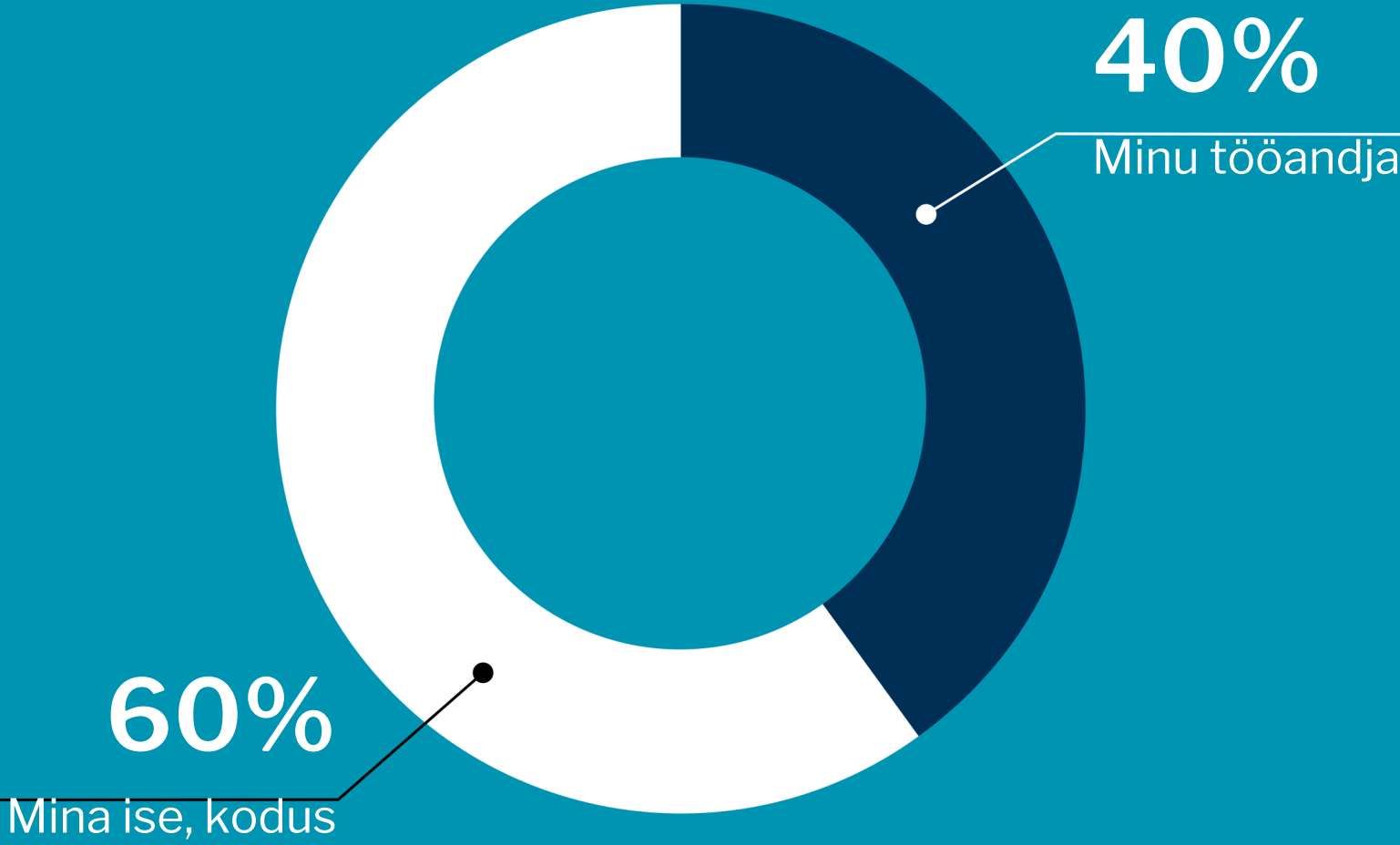
Uuringus leiti, et toiduainetetööstuses kasutab enamik töötajaid ostetud tööriietust ja rõivaid pestakse enamasti kodus.

Kui tööandjad pakuvad pesuteenust, on kõige levinumad lahendused kasutada välist pesupesemise teenusepakkujat (37%) ja tööriivaste teenusepakkujat (36%). Kõige vähem kasutati ettevõttesiseseid pesumaju (26%).

Tööandja poolt pakutavad tööriided

Kes vastutab eelkõige teie tööriiete pesemise ja hooldamise eest?

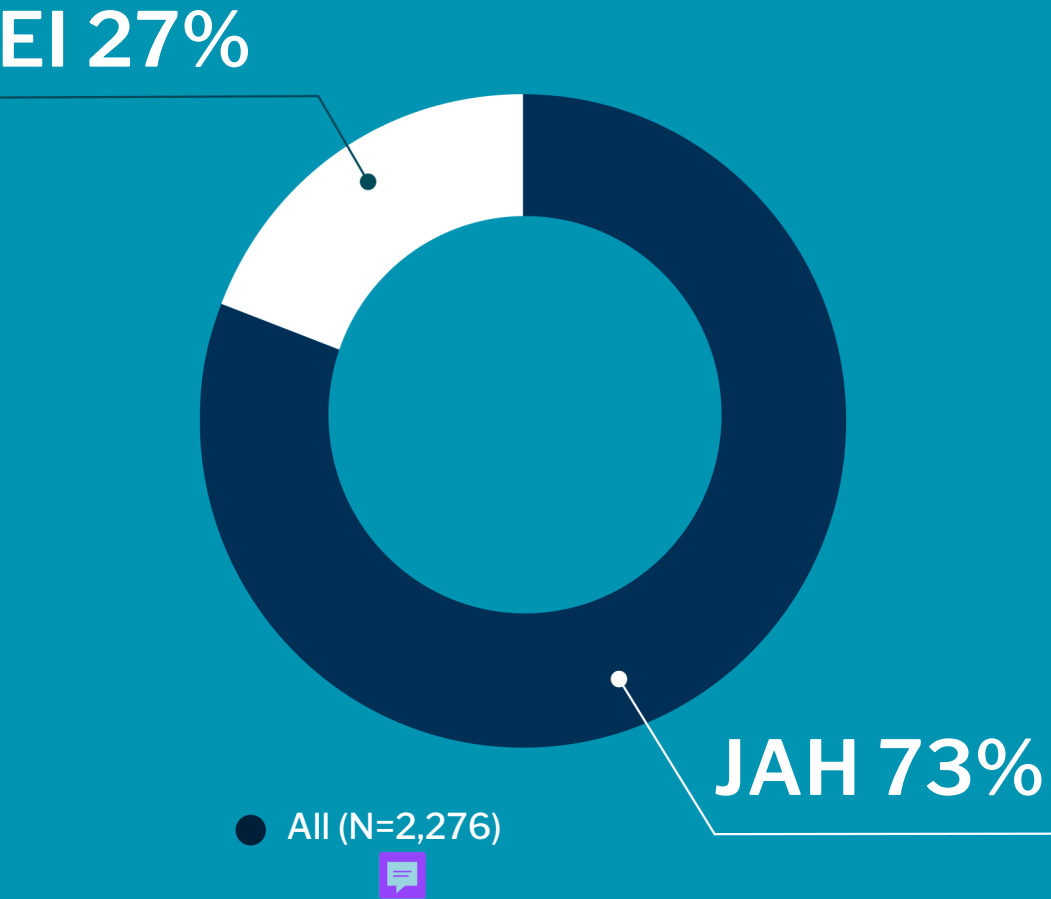

Ebaõige tööriiete kasutamine võib ohustada toiduohutust

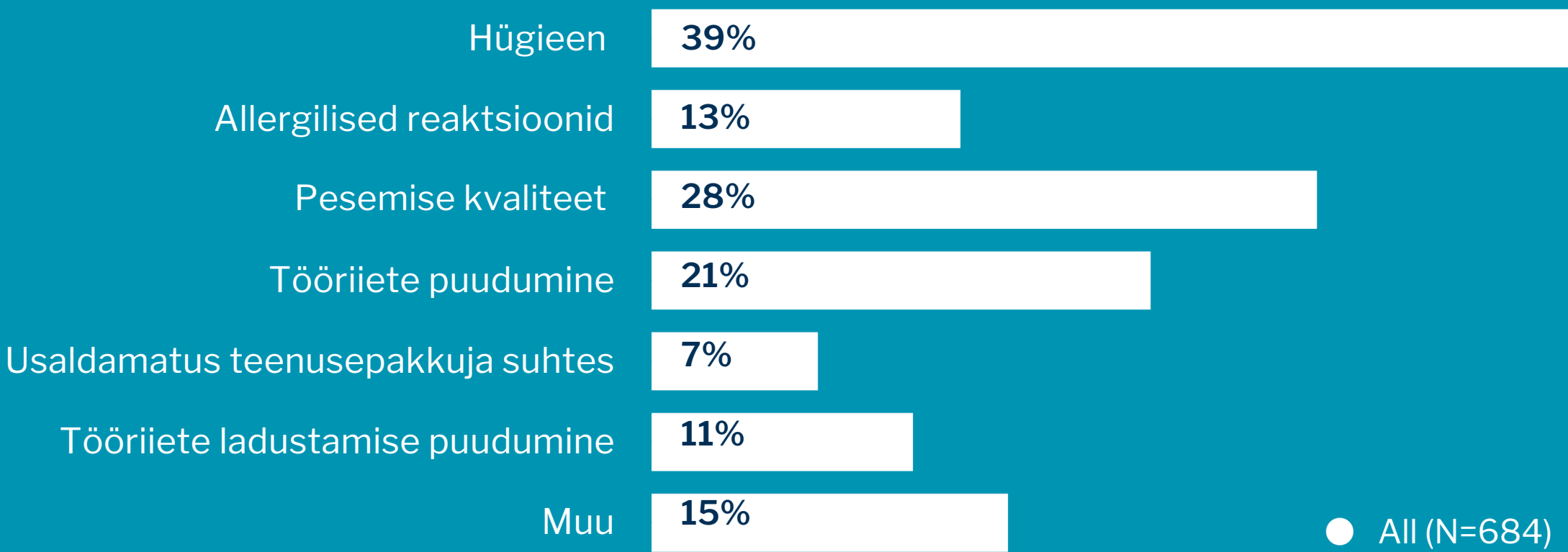
Kas olete kunagi viinud
töörõivaid koju pesemiseks?

Koduse pesu “hügieenilüngad”

Uuringust selgus, et 73% töötajatest on viinud oma tööriided koju pesemiseks. Veelgi murettekitavam on see, et enamik peseb rõivaid temperatuuril, mis jääb alla 70 °C. Lisaks triigib enamik vastuist tööriideid harva - mõlemad on aga olulised sammud bakterite tõhusaks hävitamiseks. Kodupesu peamiseks põhjuseks oli uuringu kohaselt mure hügieeni ja puhastuskvaliteedi pärast, kusjuures 18% vastanutest uskus, et kodupesu annab paremaid tulemusi kui tööstuslik hooldus ja pesu. Üks viiendik vastas ka, et tööriiete hulga vähesus oli peamine põhjus, miks viiakse tööriideid koju pesemiseks.

Peamised põhjused, miks tööriideid töötajate poolt koju viiakse ja kodus pestakse

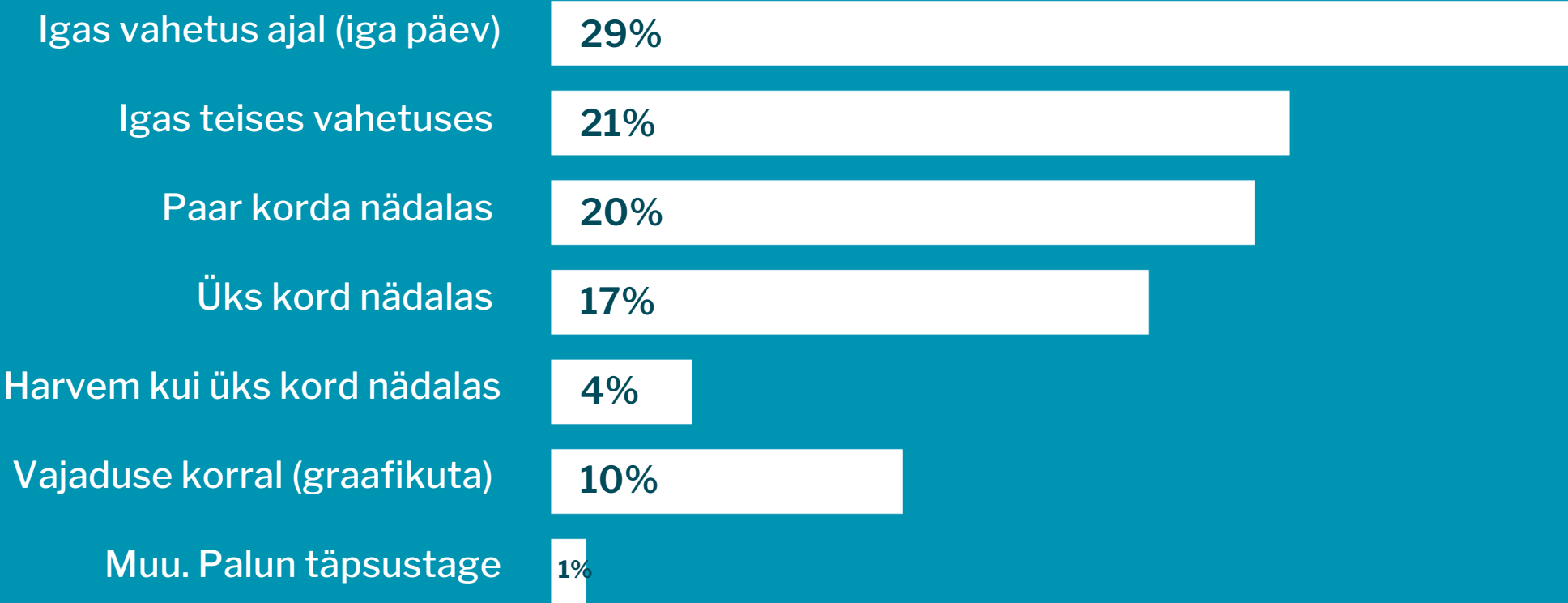

Töötajatel puudulikud teadmised hügieenist

Ka üldistes hügieenitavades on märkimisväärsed arenguruumi. Ainult iga viies vahetab tööriietust vaid kord nädalas või harvemini. Lisaks sellele tunnistas 24%, et nad kannavad tööriietust väljaspool töökohta, mis kujutab endast potentsiaalset hügieeniriski. Samuti on puudulik teadlikkus toiduainetetööstuse hügieenistandardite valdkonnas. Kolmandik vastanutest ütles, et nad ei ole teadlikud hügieenieeskirjadest, mida nende ettevõtte peaks järgima.

Kui tihti vahetate oma tööriietust, nägemaks välja puhas ja värske?

64%

peseb tööriideid
madalama kui 70
kraadise
temperatuuri
juures

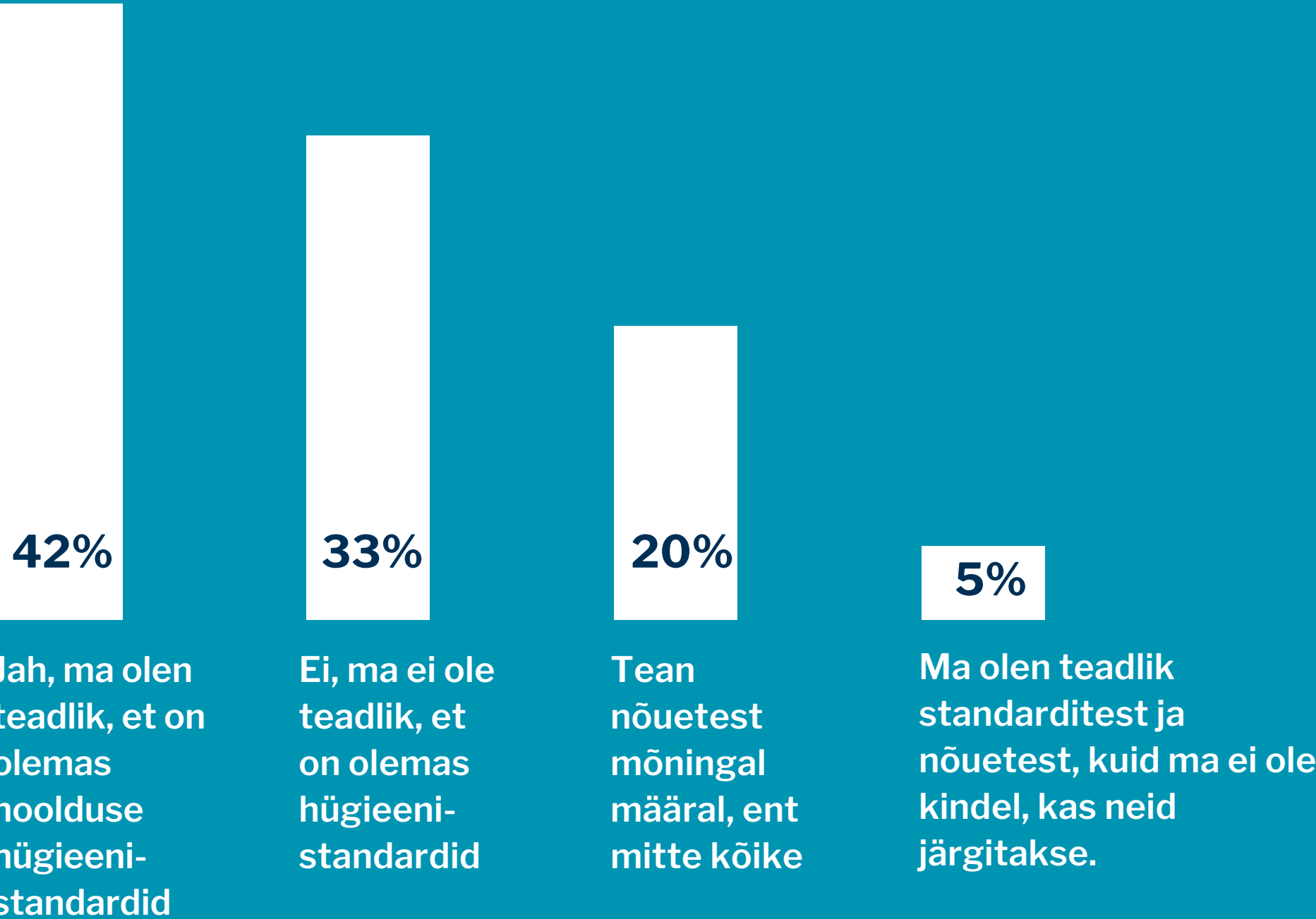
24%

on kasutanud oma
tööriideid
väljaspool
ettevõtte
territooriumi

Kas te triigite oma tööriideid?

Kas olete teadlik konkreetsetest standarditest või eeskirjadest, mida teie tootmisüksus peab järgima?

EKSPERTÜLEVAADE - HÜGIEENITAVAD

Kuidas parandada tööriivaste hügieenitavasid?

Csilla Kovács-Rahói
regionaalne toiduainetööstuse
sektori juht

Millised on põhilised hügieeninõuded toidutootmisruumides kasutatavatele tööriistele?

Toiduainete tootmises on hügieeni tagamine tööriivastes ülioluline toiduohutuse tagamiseks ja saastumise vältimiseks. Nõuded on kujundatud mitmete väljakujunenud toiduohutusstandardite, nagu GHP, HACCP, ISO 22000 ja Euroopa standard EN 14065 pesuhügieeni kohta. Kuigi toiduainetööstuse tööriivaste jaoks ei ole ühtset ühtlustatud ülemaailmset standardit, on need raamistikud heaks alusprintsipiiks.

Kõige sobivamad tööriided nendes keskkondades peavad olema eesmärgipäraselt disainitud, vältimaks ristsaastumist. See tähendab näiteks, et tuleb vältida nõopidega rõivaid, välistaskuid üle vöökoha või mis tahes väliseid avasid. Soovitav on kasutada pikki varrukaid, et vähendada nahakontakti toiduga ning kõik kinnitused peaksid olema varjatud ja valmistatud metallist, et neid oleks kergem avastada juhusliku eraldumise korral. Tööriided peavad olema kohandatud vastavalt konkreetsele hügieeniriski tasemele.

Näiteks tuleks kõrge või väga kõrge riskiga töökohtades vahetada tööriideid iga päev. Oluline on, et pesemisprotsessid peavad järgima EN 14065 eeskirju, tagades desinfitseerimise termiliste või keemiliste vahenditega. Puhaste ja määratud rõivaste eraldamine ladustamise, käitlemise ja transpordi ajal on samuti oluline, et vältida uuesti saastumist.

Tooge näiteid, kuidas võivad valed tööriided põhjustada saastumisjuhtumeid?

Ebaõige tööriietus võib üsna kiirelt põhjustada olukorra, kus ka kõige rangemaid toiduohutusprotokolle enam ei järgita ning nõuetele ei vastata. Üks levinumaid probleeme on puhaste tööriiete puudumine, mis võib viia selleni, et töötajad võtavad riided koju pesemiseks. See tava toob kaasa mitmeid riske. Rõivad võivad ristsaastuda koduste bakteritega või ei pruugi pesuprotsess olla piisavalt tõhus, et kõrvaldada haigustekitajaid.

Teine probleem tuleneb kahjustatud või sobimatute rõivaste kasutamisest. Näiteks võib rebenenud varrukas või puuduv kinnitus olla bakterite pelgupaigaks või sattuda isegi toidu sisse. Kehvades riietusruumides suureneb saastumisoht taaskord. Kui töötajad jätavad aga kätehügieeni protseduurid vahele või rakendavad hügieenipraktikaid ebakorrektselt, võivad nad tuua puhastesse ruumidesse väliseid saasteaineid.

Millised oleksid teie kolm peamist soovitusi ettevõtetele, kes püüavad hügieeni parandada parema tööriietuse kasutamise kaudu?

Esiteks soovitatakse ettevõtetel tagada tööriivaste hügieeniline pesemine ja hooldus. Kõige tõhusam ja vaevata lähenemine on teha koostööd professionaalse teenusepakkujaga, kes tagab hügieenilisuse.

Sertifitseeritud hooldusprotsesside kaudu, nagu näiteks EN 14065. See standard tagab, et kõik rõivad läbivad teatud desinfitseerimise ja et hügieen on säilinud kogu pesemise ja tarnimise ajal. Kui valite teenusepakkuja, kellel on varusüsteemid ja põhjalik protsessidokumentatsioon, toetab see ka auditivalmidust ja aitab vältida teenindusseisakuid.

Teiseks on oluline kontrollida, kas tööriivad ja nendega seotud hügieenitavad vastavad erinevate tootmispiirkondade riskitasemetele. Rõivad peaksid olema ka vastupidavad, funktsionaalsed ja heledad, et neil oleks kerge tuvastada mustuse märke.

Päeva lõpuks on oluline ka töötajate korrapärane koolitamine, sest inimesed on sageli hügieeni nõrgim lüli. Töötajad peavad mõistma, miks tööriivaid ei tohi koju kaasa võtta ja miks on olulised ranged hügieeniprotokollid. Selle toetamiseks oleme välja töötanud teenuse, mis teeb tööriiete väljaviimise tööruumidest keeruliseks. See on üles ehitatud nutilahendusel, mis käivitab visuaalse või helisignaali hetkel, kui tööriided ületavad määratud geograafilise piiri.

Koos suurendavad need meetmed märkimisväärselt toiduohutust ja vähendavad saastumisohtu.

Tööriided mõjutavad töötajate heaolu

Töötajad seostavad kehvi tööriideid madalama tootlikkuse ja rahuloluga

Toiduainetetööstuse töötajad on üldiselt väga rahul. Vaid 4% väljendas rahulolematust, samas kui enamik (64%) hindas oma heaolu töökeskkonnas kõrgeks või väga kõrgeks. Peamisteks töötajate rahulolu mõjutavateks teguriteks osutusid ootuspäraselt palk ja hüvitised (49%), millele järgnesid töökoormus ja stress (29%), töökoha turvalisus (24%) ja sotsiaalsed sidemed meeskonnas (24%).

Vastajatel paluti hinnata oma tööandjat erinevate parameetrite alusel. Töötajate heaolu toetamine sai vastanutelt kõige madalamaid hinnanguid. Kui 82% andis head hinnangud hügieeni- ja ohutustavadele ning 71% jätkusuutlikkusele, siis ainult 62% hindas oma tööandjat positiivselt heaolu edendamise osas.

Üks valdkond, mida on võimalik parandada, on tööriivaste kasutamine, mis mõjutab selgelt nii heaolu kui ka tootlikkust. See võib olla alahinnatud aspekt,

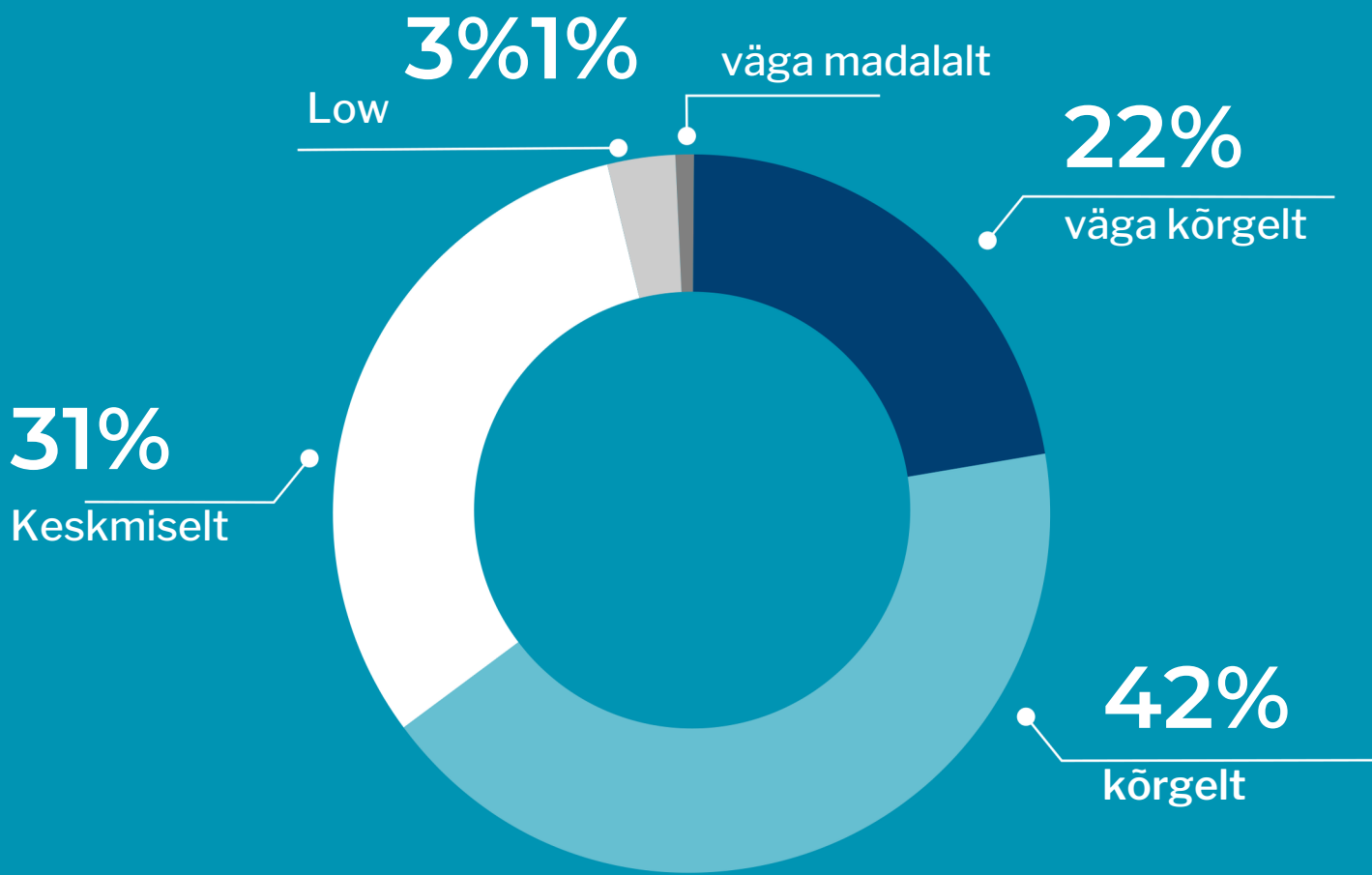
kuna paljud tööandjad eeldavad endiselt, et töötajad hooldavad oma tööriietust ise. Tegelikult peseb ja triigib enamik töötajaid tööriivaid ise ja 15% parandab isegi katkised tööriided kodus.

Tööriided mängivad olulist rolli töötajate üldises rahulolus, kusjuures kõige enam hinnatud omadusteks on mugavus, funktsionaalsus ja puhtus. Lisaks sellele kinnitas 18% töötajatest, et korralikult sobivad tööriided mõjutavad otseselt nende tootlikkust.

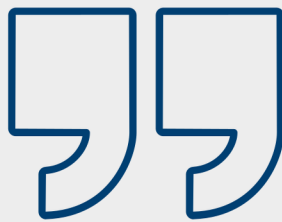
Kõige sagedasem kaebus oli kehv vastupidavus, mida tõi välja tervelt 28% vastanutest. Tähelepanuväärne on seegi, et parem vastupidavus oli ka peamine ettepanek tööriiete eluea pikendamiseks. Siit joonistub välja seos tööriiete vastupidavuse ja keskkonnasäästlikkuse vahel.

Kuidas hindaksite oma üldist heaolu tööl?

18%
vastanutest
kinnitas, et sobiv
tööriietus
suurendab nende
produktiivsust

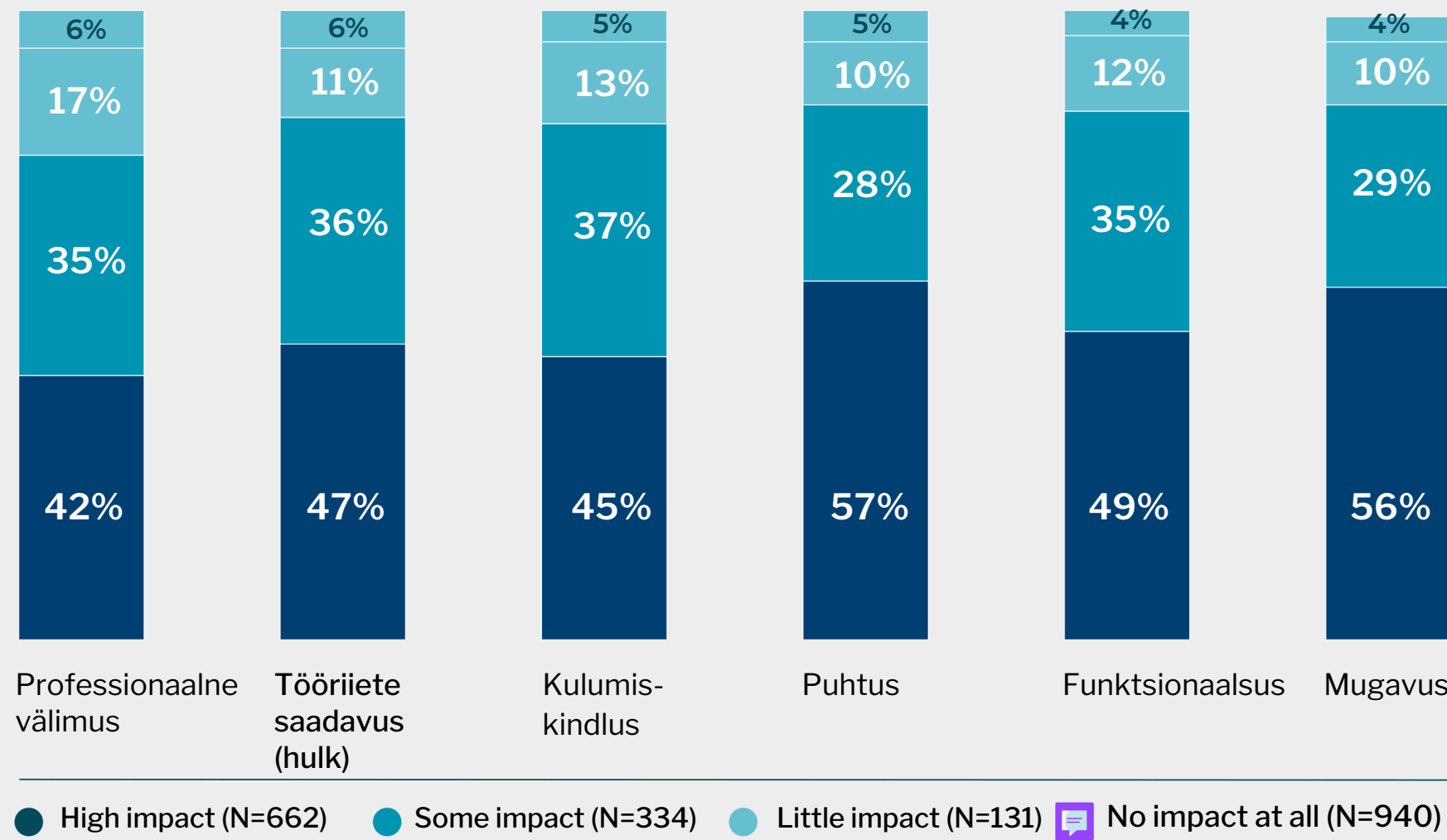
Kuidas hindate oma tööandjat alljärgnevate teemade raames?

Hügieeni- ja ohutustavad	4.12
Jätkusuutlikkus	3.9
Tootlikkus ja protsessid	3.81
Töötajate heaolu edendamine	3.7

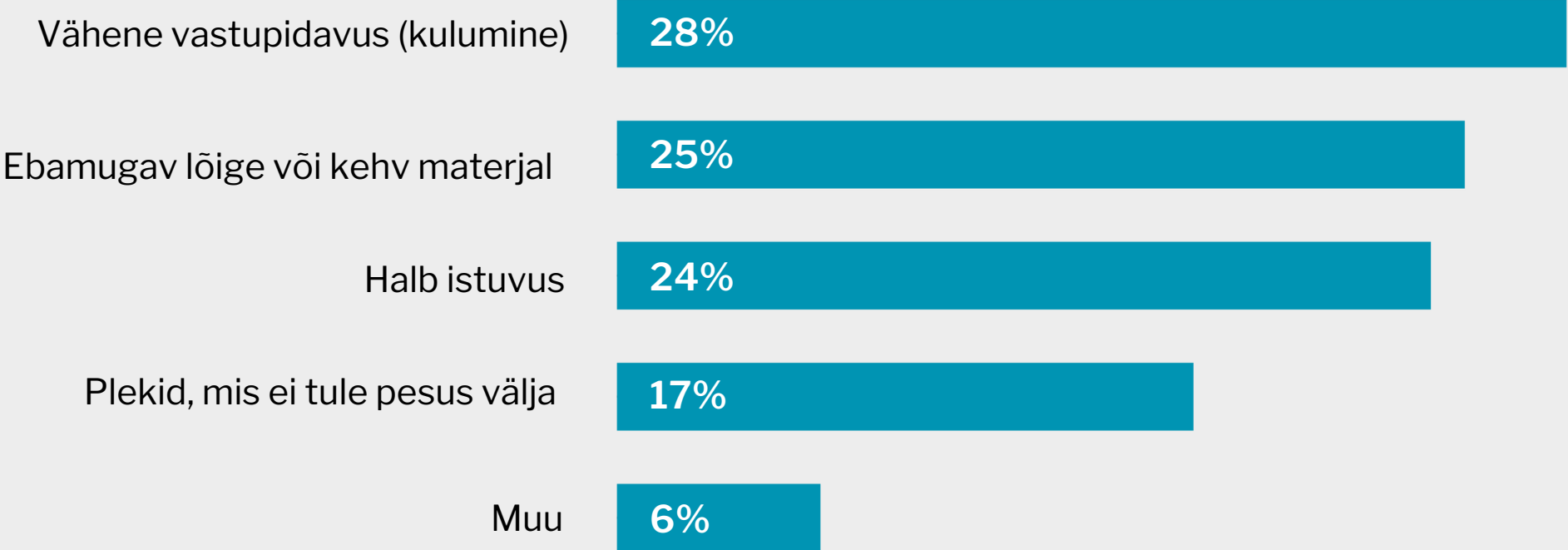
All (N=940)

Kuidas mõjutavad alljärgnevad tööriiete omadused teie arvamates teie rahulolu? - Kokku

Millised probleemid häirivad teid tööriivaste juures kõige enam?

EKSPERTARVAMUS – TÖÖTAJATE HEAOLU

Mida pidada silmas tööriideid valides?

Irena Kostelanská
tootejuht

Millised on kõige olulisemad tegurid, mida tööandjad peaksid oma töötajatele tööriivaste valimisel silmas pidama?

Tööandjad peaksid vaatama nõuetele vastavusest kaugemale ja kaaluma, kuidas tööriietus tagab töötajate mugavuse, ohutuse ja kuidas anda võimalus uhkustundele. Tööriietus peab olema funktsionaalne ja sobima hästi tööga seotud nõudmistele, hästi istuma ja omama igapäevaste ülesannete täitmiseks sobivaid omadusi. Halvasti istuvad või ebamugavad rõivad võivad negatiivselt mõjutada mitte ainult töömoraali ja -tahet, vaid ka töötajate ohutust - näiteks liiga lependavad riided võivad põhjustada masinatesse takerdumise ohtu.

Jätkusuutlikkus muutub samuti üha olulisemaks. Valides vastupidavad, parandatavad ja vastutustundlikult hangitud tööriivad ei toeta mitte ainult keskkonnaalaseid eesmärgi, vaid peegeldame ka töötajate jaoks olulisi väärtusi.

Teine sageli tähelepanuta jäetud tegur on kasutajamugavus. Professionaalse pesemis- ja hooldusteenuse pakkumine vähendab töötaja koormust ja tagab, et vajadusel on alati puhas ja kvaliteetne riietus olemas.

Kuidas hinnata, kas tööriivad on mugavad ja sobivad eri rollidele?

Riivaste disainimisel me kombineerime kasutajakogemust reaalse tööriide kandjaga ning tehnilise disaini, et tagada tööriivaste sobivus igale rollile. Töötajad katsetavad rõivaid oma tegelikes töötingimustes ja annavad tagasisidet mugavuse ja funktsionaalsuse kohta.

Samuti analüüsime töö füüsilisi nõudmisi, et kohendada riide selliseid omadusi nagu hingavus, paindlikkus ja kaitse. Regulaarsed küsitlused ja teeninduse tagasiside aitavad meil reageerida ning me kasutame seda teavet pidevaks täiustamiseks.

Samuti teeme koostööd tekstiiliekspertidega, et valida kvaliteetset materjali, ning tagame, et meie disainid peegeldavad tegelikku mitmekesisust, pakkudes vajadusel soospetsiifilisi löike- ja muutmismõimalusi.

Millised uuendused või suundumused tööriivaste valdkonnas teie arvates kujundavad töötajate kogemust lähiaastatel?

Näeme huvitavaid edusamme nii digitaliseerimise kui ka jätkusuutlikkuse valdkonnas. Digitaalsed platvormid ja “nutikad” tööriivad muudavad riivaste jälgimist, haldamist ja hooldamist, pakkudes suuremat läbipaistvust ja tõhusust.

Ringmajandus on üha kessem kõikides protsessides, eriti seoses tulevaste ELi määruste muutustega. Tööriivad peavad olema disainitud nii, et need oleksid vastupidavad, parandatavad ja taaskasutatavad, kusjuures uued nõuded ringlussevõetava materjali kohta tugevdavad üleminekut säästvamate tavade suunas.

Töötajad hoolivad jätku- suutlikkusest

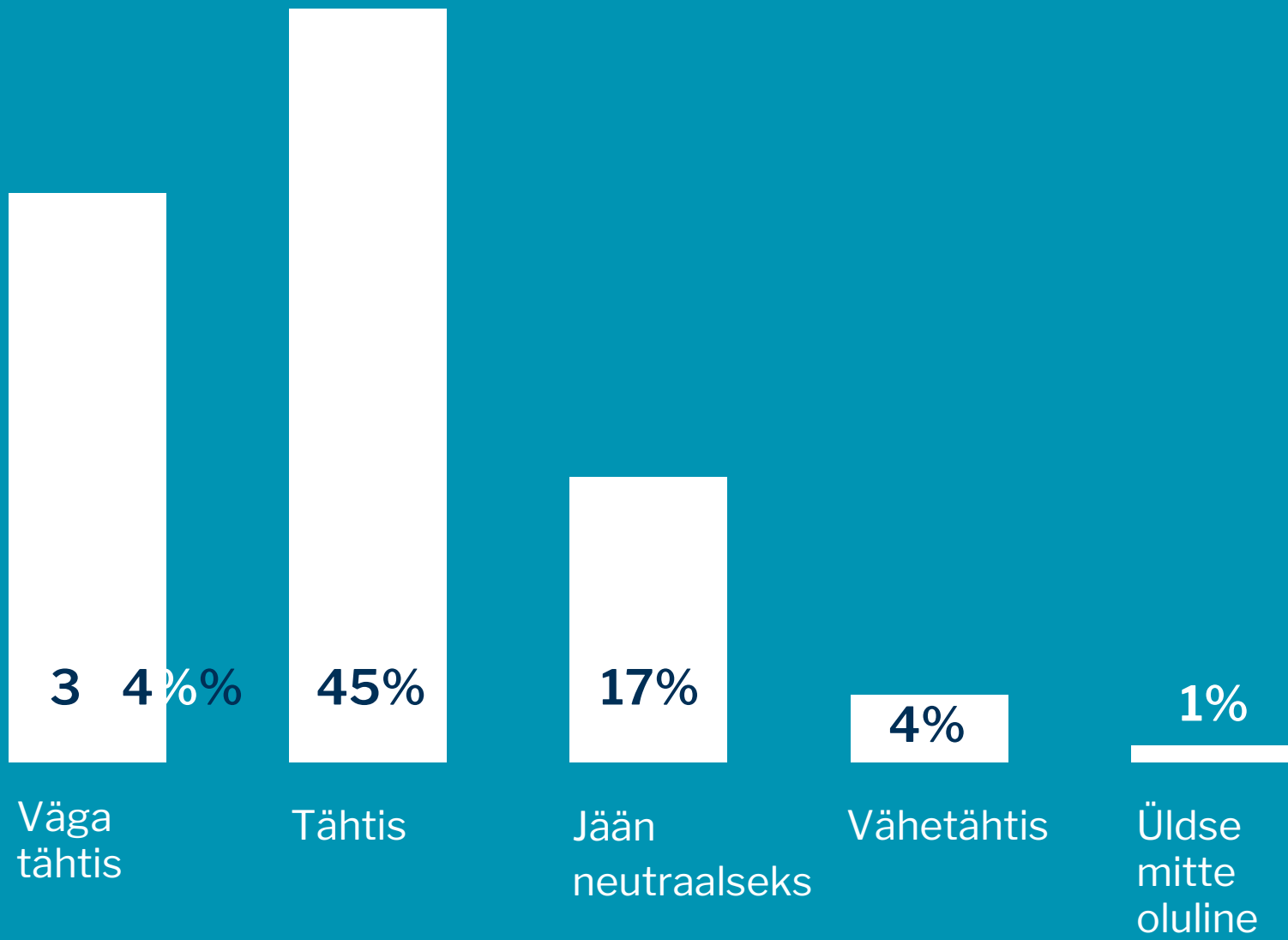
Jätkusuutlikkus on töötajate jaoks oluline - ent suur osa tööriietest lõpetab ikkagi prügimäel

Jätkusuutlikkus on toiduainetetööstuse töötajate jaoks oluline: 79% vastanutest ütles, et see on nende isiklikus elus oluline või väga oluline, ja 54% väljendas huvi rohkem teada saada oma tööriivaste jätkusuutlikkusest. Siiski on tööriivaste jätkusuutlikumate tavade osas veel arenguruumi.

Praegu jääb 30% kahjustatud tööriivastest parandamata. Peaaegu pooled (47%) töötajatest ei tea, mis juhtub äravisatud riivastega. Neist, kes on teadlikud, teatas 29%, et riivad jõuavad ikkagi prügilasse. Julgustav on see, et pooled vastanutest, kes teadsid, kuidas nende riivaste käitlemine toimub, ütlesid, et need esemed võetakse nüüd ringlusse.

Töötajate sõnul on kõige tõhusamad viisid tööriiete eluea pikendamiseks investeerimine kvaliteetsematesse materjalidesse (64%) ja hooldustavade parandamine (30%).

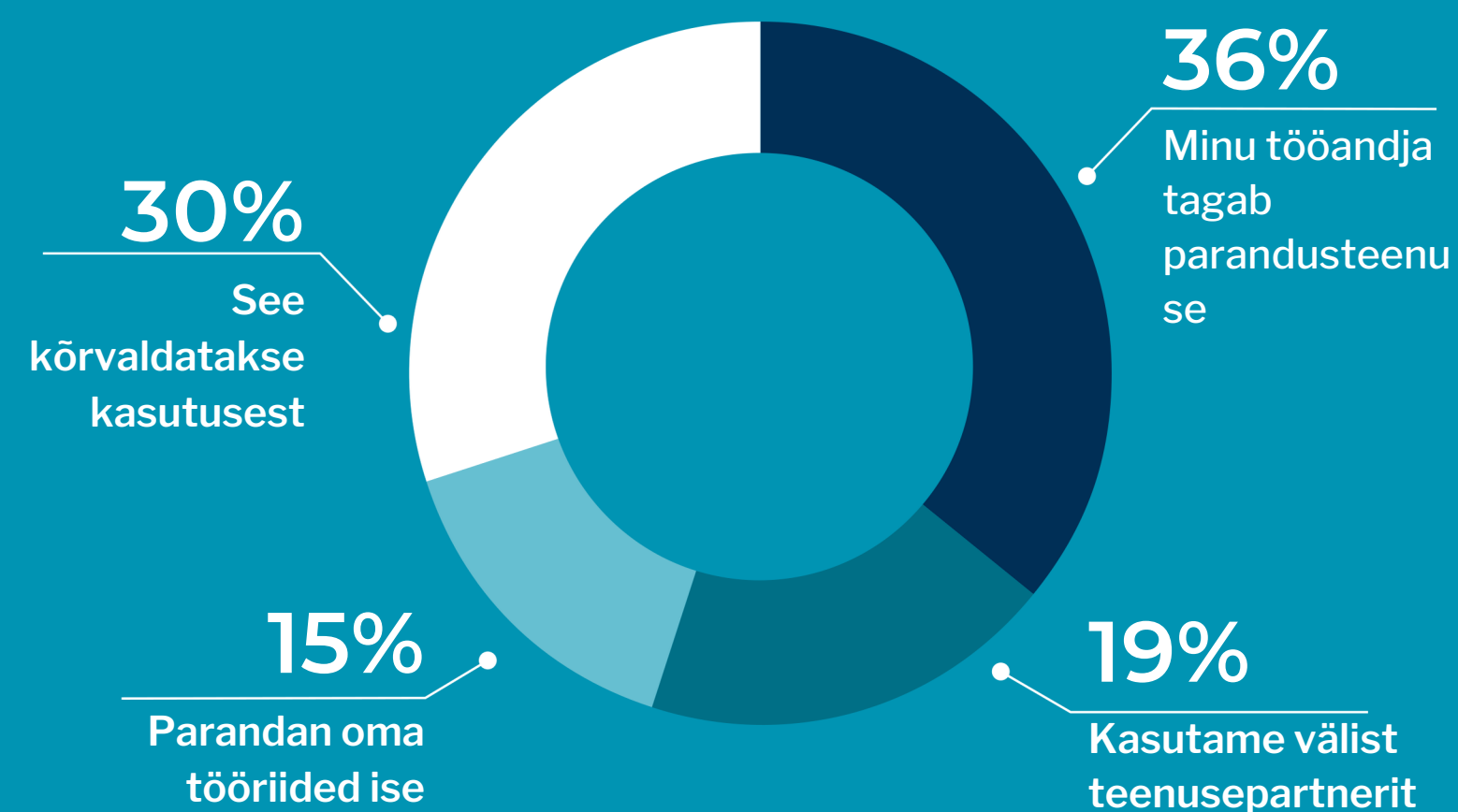
Kui tähtis on jätkusuutlikkus sinu isiklikus elus

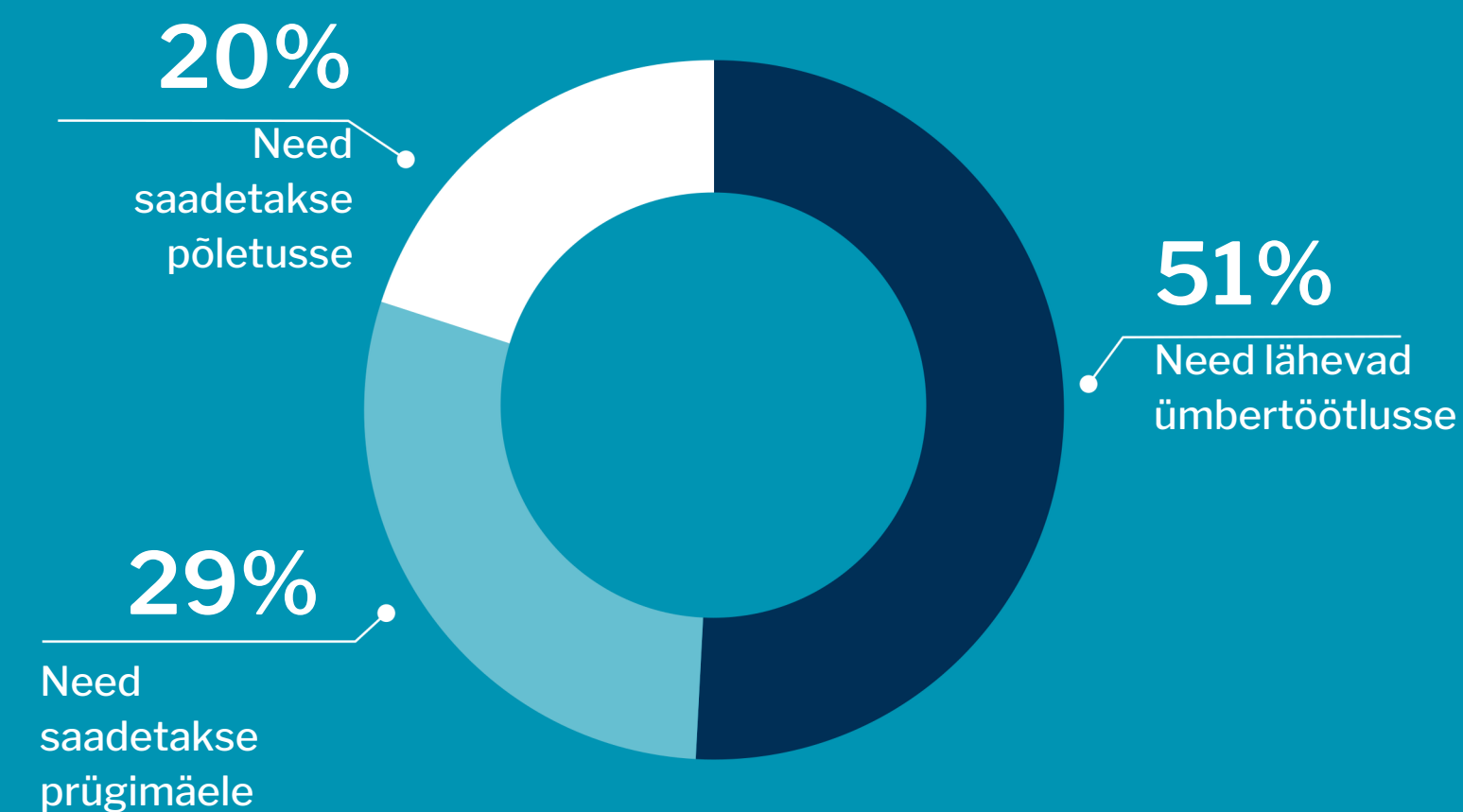
● All (N=940)

Mis saab sinu katkisest tööriietusest?

30%**katkistest või kahjustatud tööriietest jääb parandamata**

Katkiste tööriiete elutsükli viimane faas

EKSPREERTARVAMUS - TÖÖRIIETE JÄTKUSUUTLIKKUS

Kuidas suurendada tööriiete jätkusuutlikkust?

Ulla Luhtasela Autor
Lindström Group-is

Kuidas tagada, et teie tööriietes kasutatav tooraine oleks jätkusuutlikult ja eetiliselt hangitud?

Põhinõue on pikaajalisus - mida kauem tööriietus kasutusel on, seda jätkusuutlikumaks see muutub. Materjalide valikUL ei tohiks kunagi teha kompromisse vastupidavuse arvelt.

Õnneks on mõned ringlussevõetud materjalid osutunud tugevaks alternatiiviks. Näiteks on ringlussevõetud polüester samasugune nagu esmakordselt kasutatud polüester. See pakub nii vastupidavust kui ka kandmismugavust, ilma et see vähendaks rõiva eluea pikkust. Mõnede hinnangute kohaselt tekitab ringlussevõetud polüestri tootmine 30% vähem CO₂ heitkoguseid, kulutab 45% vähem energiat ja vajab 20% vähem vett kui nn *virgin* ehk algne polüester.

Üks viis vastutustundliku hankimise tagamiseks on teha koostööd tarnijatega, kes hoiavad pikaajalisi suhteid kogu oma tarneahelas. Nendel tarnijatel peaks olema ka selge sisemine asjaajamiskord ja auditeerimismehhanismid. Sõltumatud jätkusuutlikkuse reitingud - nagu EcoVadis - aitavad lisaks meie igal aastal läbiviidavatele riskipõhiste auditite alusel hinnata ka tarnijate hanketavasid selles osas, kuivõrd eetilised ja jätkusuutlikud need on.

Millised disainiomadused võivad aidata pikendada rõivaste kasutusiga tööstuslikes tingimustes?

Taaskasutatavust ja parandatavust tuleks arvesse võtta juba disainimise etapis. Taaskasutatavust saab parandada näiteks reguleeritavate funktsioonide abil. Remonditavus saab kasu lihtsast, modulaarsest konstruktsioonist ja minimaalsest lisaseadmete arvust. Rõivaste pikemaajalisele kestvusele võivad kaasa aidata ka tugevdatud plaastrid suure koormuse all olevates kohtades.

Lindströmil on tööriivaste digitaliseerimine avanud uusi võimalusi. Andmed rõivaste kulumise ja remondi kohta annavad nüüd teavet tulevaste disainiotsuste kohta. See aitab meil luua vastupidavamaid ja kergemini hooldatavaid tooteid. Oluline on arvestada ka emotsionaalset vastupidavust. Rõivas peab end hästi tundma, mitte ainult hästi toimima. Kui tegelikud kasutajad kaasatakse disainiprotsessi, toob see sageli kaasa parema funktsionaalsuse ja suurema rahulolu, mis on pikaajalise kasutamise võtmetegurid.

Mis takistab veelgi rohkematel ettevõtetel tööriiete parandamist või ringlussevõttu rakendamast?

Peamised takistused on ajapuudus, teadlikkuse puudumine ja praktilised lahendused. Tihti on kergem ja kiirem kahjustatud rõivad ära visata kui parandamise või ringlussevõtu korraldamisega tegeleda, ka väliste partnerite kaudu.

Mõnes piirkonnas on ringlussevõtu infrastruktuur endiselt piiratud. Teatud juhtudel oleme pidanud tekstiilijäätmeid nõuetekohaseks ringlussevõtuks üle piiri vedama, mis ei ole kaugeltki ideaalne. Usaldusväärsete ringlussevõtupartnerite leidmine, auditeerimine ja nendega töötamine nõuab aega, teadmisi ja ressursse. Paljude ettevõtete jaoks viib see selleni, et nad valivad lihtsama tee: tekstiilide saatmine prügilasse või põletamine.

* REPREEVE® Unifi, Inc. manufacturing process,
<https://www.klopman.com/greenwear-old/fabrics-made-with-recycledpolyester#fabric/58293>

